

**Uranimik aatsitassanillu qinngornilinnik allanik pïiaanermik
"attueqqusinnngilluinnarnermik" Inatsisartut UKA 13-imit atuutilersumik
akuersissuteqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiussassaannut siunnersuut.**

(Inuussutissarsiornermut Aatsitassaqarnermullu Naalakkersuisoq)

(Aappassaaneerera)

Demokraatini ernumavugut. Ernumavugut, matumani suliarigatsigu siunnersuut nunatta siunissaanut annertuumik sunniuteqartussaq. Taamaakkaluortoq Naalakkersuisut isumaqarput, innuttaasut akuutinneqartariaqanngitsut, naak naalakkersuisoqatigiinni aquttuusup qineqqusaarutiginikuugaluaraa ammanerusumik ingerlatsinissaq innuttaasullu akuutinnissaat.

Ajornerpaavorli Naalakkersuisut paasisimangimmassuk suna siunnersuutiginerlugu. Kanngunaqaq taamaattumik Naalakkersuisut siunnersuutertik tunuartittariaqaraluarpaat kinguartilluguluunniit, tamakkiisumik paasissiillugu ilumut siunnersuut paasisimanerlugu.

Paasinartumik oqaatigalugu siunnersuummi pineqarpoq aatsitassanik qinngornernik ulorianartortalinnik pïiaasinnaannginnerup tamakkiisumik ilaannakoortumilluunniit atorunnaarsinnissaa.

Tamatumunnga atatillugu arlallit maluginiagassaapput. Siullermik Siumukkormiut nuimasortaasa utqattaarpaat innuttaasut ukiup aallartinnerani qineqqusaarnermut atatillugu apeqquut isummerfigereersimagaat. Naalakkersuisut Siulittaasuat aamma Sermitsiami normu 40-mi oqarpoq:

"Marsimi qinersinermi arlaannaataluunniit qularutigisinnaanngilaa pïiaanngivinnissaq pillugu politikki atorunnaarsinniaringa, qinigaassagaluaruma. Qinersinissaq sioqqullugu innuttaasut tamarmik ilisimavaat pïiaanngivinnissaq pillugu Siumut qanoq isumaqarnersoq".

Aatsitassanut Naalakkersuisoq § 37 tunngavigalugu apeqqummut normu 127-mut akissummini imatut allappoq:

”Piaaangivinnissamut apeqqut 2013-mi Inatsisartunut qinersinermi pingaartillugu oqaluuserineqarpoq. Naalakkersuisut isumaqarput, qinersinermi qinersisartut oqariartuutaat ataqqineqartariaqartoq, taamaattumik Naalakkersuisut isumaqarput pisussaallutik tamanna tunngavigalugu ingerlariaqqissallutik”.

Naalakkersuisut taamaanneraanerat avaangunaqaaq piviusunullu naapertuutinnigivilluni. Atagu tamanna uppersalaariarlara:

Qinigaaffimmi kingullermi Siumut Inatsisartuni aalajangiiffigisassamik imaattumik siunnersuuteqarpoq:

”Aalajangiiffigisassatut siunnersuut Kalaallit Nunanni aatsitassap piarneqarsinnaatitaasup suulluunniit uran-imik akuata 0,1 % -mut qaffasinnerpaaffilerneqarnissaa piaarnerpaamik sulissutigeqqullugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut”.

Siunnersuummi tassani pineqanngilaq piaasinnaatitaannginnerup atorunnaarsilluinnarnissaa. Siunnersuummi pineqarpoq uranimik akup qaffasinnerpaaffilernissaa, aatsitassanik allanik uranimik akulinnik piaasoqarsinnaaqullugu. Siunnersuummut tunngavilersuummi allaat allassimavoq ”Uranimik piaassanngilagut”. Siunnersuut oqallisigineqarpoq 2012-mi ukiakkut ataatsimiinnermi – tassa ukiup ataatsip matuma siorna.

2013-mi Siumut qineqqusaartutaani naqitami ilaatigut uranimut tunngasoq imaattoq atuarneqarsinnaavoq:

Aatsitassap uranimik akorisinnaasaa qummut killissalernerqassaaq qulakkeerlugu avatangiisitsinnut peqqissutsitsinnullu ulorianaateqanngitsumik.”

Takoqqipparput Siumup urani eqqartoraq perlukutut.

Naalakkersuisuni siulittaasuusimasoq Hans Enoksen sapatit akunnerisa arlalialunnguit matuma siorna – ulloq 9. oktober - Sermitsiamut ima oqarpoq:

”Siumut uranimik pīaanissaq akerleraa aamma akuerisinnaanngilluinnarpara Kalaallit Nunaanni uranimik pīaasoqassasoq”

Oqartoqarsinnaanngilaq taamatut oqarneq aatsitassanik qinngornertalinnik ilaannakoortumik tamakkiisumilluunniit atorunnaarsitsiniarnermut tamanna taperseruinerusoq. Aammami taannarpiaavoq taasissutigisassarput.

Ataasiaannavillunga tusarnikuuara Siumut uranimik pīaallunilu avammut tunisassiornissamut akuersisoq tassalu qanittukkut ataatsimeersuarneq Arctic Circle ammarlugu Naalakkersuisut Siulittaasuat oqarmat Kalaallit Nunaat nunarsuarmi uranimik tunisassiortut annerpaat tallimat qulilluunniit siunissami ilagilerumaaraat. Taamatulli oqarneq pivoq Naalakkersuisut matumanga aalajangiiffigisassatut siunnersuumik saqqummiussinerat sioqquiterujussuarlugu. Tamatumunnga atatillugu Naalakkersuisut Siulittaasuat nersualaassavara paasisimammagu suna taasissutigileripperput. Partiiani kikkut tamarnik suna pineqarnerusoq paasinikuunngilaat.

Allatut oqaatigalugu qularutissaanngilaq Siumup urani eqqartortarnikuummagu perlukutut, pīaanngivinnissap unitsinnissaa eqqartorneqaleraangat.

Aamma tamanna pissutaasimasinnaavoq Aatsitassanut Naalakkersuisoq KNR-imi oktobarip 15-ani oqallinnermi isumaqarmat siunnersuummini pineqartoq tassaasoq uranimik perlukutut piaasarnissaq.

Tamanna tunngavigalugu aammaarlunga naqissusissavara, matumani siunnersuummi pineqarmat aatsitassanik qinngornertalinnik pīaanngivinnissamik atorunnaarsitsinissaq. Allatut paasineqarsinnaanngilaq.

Siusinnerusukkut Siumut taamaattumik siunnersuuteqarnikuunngilaq, tamannami aamma Siumup qineqqusaarummini allassimavaa, taamaattumik Siumup isumaanik innuttaasut paasinnissimanerarlugit tunngavilersuiniarsarineq ilumuunngilaq.

Taamaakkaluartoq Naalackersuisut uteqattaarpat innuttaasut tusarniarneqarsimasut akuutinneqarlutillu. Asasakka Naalackersusioqatigiinni ilaasortat; tamanna eqqunngilaq. Innuttaasut tusarniarneqarnikuunngillat aamma akuutinneqanngillat aamma Siumut siusinnerusukkut saqqummiussinikuunngilaq paaanngivinnissaq atorunnaarsinniarlugu, uranimik piaasinnaalerniassagatta avammullu tunisassiorluta.

Tuaviupilunneq aamma paasissutissat amingartut

Tamatuma saniatigut Demokraatinut pingaaruteqarpoq naqissusissallugu, Naalackersuisut Inatsisartunut pissusilersornerat akuerineqarsinnaanngilluinnartuq. Pingaaruteqarluinnartumik aalajangeeqqaatigut qinnuigalutali sukkasuumik paasisimasaqarpiaratalu aalajangiissasugut. Taamatut oqarnera aamma uppersarluarsinnaavara.

Paasissutissat atortussallu Inatsisartuni ilaasortat piffissaqarnerullutik atuartariaqarsimasaralui takkussuuttuarput. Siullermeerinissaq sioqqutitsiarlugu assersuutigalugu tiguarput nalunaarut 181-nik quppernilik, qulequtaqartoq:

”Uranimik paaaneq avammullu tunisassiorneq pillugu nalunaarut – Paaanngivinnissaq pillugu politikkip atorunnaarsinneqarpat kingunerusussanik paasiniaatitaq”.

Naalackersuisut arlaleriarlutik oqaatigisarpaat, paaanngivinnissap atorunnaarsinnissaanut naunaarut pingaaruteqanngitsoq – imatut paasillugu, piffissaqarnerusariaqanngitsugut atuarnissaanut, misissornissaanut, nalunaarummilu saqqummertunut isummenissatsinnut piffissaqarnerusariaqanngitsugut. Naalackersuisut taama oqarnerat quianaannarpoq. Qulequtaa atuariassagissi. Nalunaarut atuariassagissi.

Nalunaarummi apeqquaterpassuit puttallakaapput Inatsiartut aalajangiinnginnerminni isummerfigisariaqagaat.

Nalunaarummi innersuussutigineqarpoq inatsisit aqqanillit assigiinngitsut allanngortittariaqartut, taamatullu nunarsuarmi isumaqatigiissutinut pingasunut atsioqataasariaqartugut taamatullu allaffissornikkut aqutsinerput nukittorsartariaqaripput uranimik avammut tunisassiornermut atatillugu, nunarsuarmioqatigiit piumasaqaataat isumaqatigiissutaallu malissagutsigit

Suleqatigiisitap nalunaarummi naqissuserpaa, piumasarineqartut malinnissinnaanngussagigut ukiut tallimat qulillu akornanni ingerlareerpata.

Ilaatigut isummerfigissuarput allaffissuarmik pilersitsiniarnerluta imaluunniit EU-mi suleqatigiiffimmut EURATOM-imut ilanngunniassanerluta. Suleqatigiiffimmut tassunga ilaasortanngussagutta EU-mi nunat tamarmik Kalaallit Nunaata ilaasortanngornissaa akuereqqaartariaqarpaat. Demokraatini neriuppugut EU-p qinnuteqaatigiumaagassarput ilassilluarumaaraa.

Suleqatigiisitap tikkuarpaat suliniutit aallartittariaqarigut qularnaarumallugu uranip avammut tunisassiatta taamaallaat siunertanut eqqisseqatigiinnissamut naapertuuttunut atorneqarnissaa. Periuseq tamanna ilaatigut Australiami atorneqarpoq. Tassani pisiniartunut naalakkersuisut piumasaqaateqartarput uranimik nioqquteqarnermi. Ilaatigut pisisut urani allanut nioqqutigeqqissanngikkaat piumasaqaatigineqartarpoq aamma uranip aalajangersimaqqissaartunut taamaallaat atorneqarnissaa piumasaqaatigineqartarpoq.

Taamatut piumasaqassagaanni piumasaqaataavoq nakkutilliisoqarnissaq, naalagaaffittut namminersortuunissaq aamma nunarsuarmi suliniaqatigiinni sinniisoqarnissaq isumannaarumallugu pisinermut atatillugu piumasaqaatit malinneqarnissaat.

Naalagaaffinngornissatta tungaanut Danmarkip Naalagaaffinni Peqatigiinnut nunarsuarmilu suliniaqatigiinnut isumaqatigiinniarsinnaatitaanera atortariaqarparput. Taamaassappat Danmark

piviusunngortitsinissaq pillugu sutigit tamatigit isumaqatigisariaqarparput. Demokraatini paasivarput isumaqatigiinneq tamanna suli anguneqarnikuunngitsoq.

Annertigit tamanna pissutaavoq Demokraatit Inuit Ataqatigiillu allannguutissamik siunnersuuteqarnikummata, qularnaarumallugu pitsaasumik paasititsiniaasoqarnissaa kingornalu taasititsisoqarnissaa. Tamatumunnga atatillugu Demokraatini isumaqarpugut, innuttaasunut paasititsiniaanissaq immikkut ilisimasalinnik ilinniarsimasunillu ingerlanneqartariaqartoq. Politikerit paasititsiniaassanngillat.

Politikerit paasititsiniaanermik ingerlatsissagaluarpata illuinnaasiortoqassaaq aamma politikerit assigiinngitsut isumaat naalagaasorujussuussaaq.

Tamanna maannakkut urani pillugu Siumumi Inuit Ataqatigiinnilu politikerit nuimasut oqallinneranni pitsaavallaanngitsumi takuneqarsinnaareerpoq. Demokraatini isumaqarpugut, partiit immikkut tamarmik isumaqalersitsiniarsarisut urani pillugu ilisimasalissuullutik. Kisianni partiit politikerilluunniit ilisimasalissuunngillat. Politikeriupput isumallit allamik naamik.

Uani ilanngussatsinni avatangiisinut, peqqinnissamut inuiaqatigiinnullu iluaqutaasussat akorngusiisussallu pillugit ilanngussaqaannginnitsinnut tamanna aamma pissutaavoq, isumaarput naapertorlugu tamanna ilisimasalinnik immikkullu ilisimasalinnik suliassaammat.

Tamanna tunngavigalugu Demokraatini Inatsisartuni partiit kaammattussavagut Demokraatit Inuiat Ataqatigiillu allannguutissatut siunnersuutaannut ANGEQQULLUGIT, periarfissaqarniassagatta tamatta – politikerit innuttaasullu – paasisimasaqarluarluta aalajangiinissatsinnut.

Demokraatit tunngaviusumik partiiuvoq uranimik paaanissamut akuersaartoq. Taamaattuuaannarnikuuvoq, paaanissarli pissaq pitsaasunik, sukumiisumik suliarilluakkanillu misissuinernik tunngaveqarluni. Tamatumunnga atatillugu malunnarpoq, Naalakkersuisut uranimik paaanissamut partiit akuersaartuuneq imaannaanngittorsiortikkaat.

Naggataatigut naalackersuisoqatigiinnut ilaasortat tamaasa kaammattussavakka oqallinnermut matumunnga akooqqullugit. Innuttaasut oqaluttuuttariaqarpasi, ataasiakkaarlusi isumaqarnerlusi innuttaasut tusarniarneqarsimasut akuutinneqartullu. Aamma assasi uummatissinnut tutsillugit oqaluttuussinnaavassinnga inuttut isumaqarnerlusi, avatangiisinut, peqqinnissamut nunatsinnullu minguitsumut annertuumik sunniuteqartussamik aalajangiinissassinnut paasissutissanik naammattunik tunineqarsimallusi. Uanga isumaga naapertorlugu qunuvusi nikuillusi innuttaasut taamatut oqarfigissallugit, kisianni tupaallatsikuttoorsinnaavassinnga.

Qujanaq.